

คู่มือการปฏิบัติงาน

นางปิยะภรณ์ ปิยะแสงทอง

ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑
ที่ ..... วันที่ ๒๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕
เรื่อง การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานรายบุคคล

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑

ด้วยข้าพเจ้า นางปิยะภรณ์ ปิยะแสงทอง ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ ได้จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานรายบุคคล เรื่อง ขอบข่ายงานในตำแหน่งศึกษานิเทศก์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต ๑ ต่อไป

การดำเนินการ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาออนไลน์ ITA Online ๒๐๒๒ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ จึงขออนุญาตเผยแพร่ประชาสัมพันธ์คู่มือการปฏิบัติงานในเว็บไซต์ www.ubn1.go.th

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต

(นางปิยะภรณ์ ปิยะแสงทอง)

ศึกษานิเทศก์

ความคิดเห็น หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการเรียนรู้

(นางชิตาภา วรเดชนันทสกุล)

หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการเรียนรู้

ความคิดเห็น ผอ.กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

คำสั่ง

ทราบ

อนุญาต

ชอบ

อนุมัติ

ลงนามแล้ว

ลง捺

(นายถาวร คุณรัตน์)

ผอ.สพป.อุบลราชธานี เขต ๑

ความคิดเห็น รอง ผอ. สพป.อุบลราชธานี เขต ๑

(นายธัชชัย ถิตยรัศมี)

รอง ผอ.สพป.อุบลราชธานี เขต ๑

๒๙ มิ.ย. ๒๕๖๕

คำนำ

คู่มือการปฏิบัติงานรายบุคคล ของนางปิยะภรณ์ ปิยะแสงทอง ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑ เล่มนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานของศึกษานิเทศก์ซึ่งปฏิบัติงานในกลุ่มงานพัฒนาหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน งานกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ตามภารกิจงานที่ได้รับหมาย

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือการปฏิบัติงานเล่มนี้จะมีประโยชน์ปฏิบัติงานและเป็นแนวทางในการดำเนินงาน สำหรับผู้ปฏิบัติงานต่อไป

ปิยะภรณ์ ปิยะแสงทอง

ศึกษานิเทศก์

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
ตอนที่ ๑ บทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์	๑
ตอนที่ ๒ กระบวนการกลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการเรียนรู้	๙
ตอนที่ ๓ การกิจงานที่ได้รับมอบหมาย	๑๔

ตอนที่ ๑
บทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์

มาตรฐานวิชาชีพของศึกษานิเทศก์

หมวด ๑

มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพของศึกษานิเทศก์

ข้อ ๑ ผู้ประกอบวิชาชีพศึกษานิเทศก์ต้องมีมาตรฐานความรู้ดังต่อไปนี้

(ก) มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาโททางการศึกษาหรือเทียบเท่าหรือคุณวุฒิอื่นที่ครุภาระรับรองโดย มีความรู้ดังต่อไปนี้

(๑) การนิเทศการศึกษา

(๒) นโยบายและการวางแผนการศึกษา

(๓) การพัฒนาหลักสูตรและการสอน

(๔) การประกันคุณภาพการศึกษา

(๕) การบริหารการจัดการศึกษา

(๖) การวิจัยทางการศึกษา

(๗) กลวิธีการถ่ายทอดความรู้แนวคิดทฤษฎีและผลงานทางวิชาการ

(๘) การบริหารการจัดการทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

(๙) คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับศึกษานิเทศก์

(ข) ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรการนิเทศการศึกษาที่คณะกรรมการครุภาระรับรอง

ข้อ ๒ ผู้ประกอบวิชาชีพศึกษานิเทศก์ต้องมีมาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพดังต่อไปนี้

(๑) มีประสบการณ์ด้านปฏิบัติการสอนมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปีหรือมีประสบการณ์ด้าน ปฏิบัติการสอนและมีประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้บริหารการศึกษา รวมกันมาแล้ว ไม่น้อยกว่าสิบปี

(๒) มีผลงานทางวิชาการที่มีคุณภาพและมีการเผยแพร่

หมวด ๒

สารความรู้และสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพศึกษานิเทศก์ตามมาตรฐานความรู้

ข้อ ๓ การนิเทศการศึกษาประกอบด้วยสารความรู้และสมรรถนะดังต่อไปนี้

(ก) **สารความรู้**

(๑) หลักการและรูปแบบการนิเทศ

(๒) วิธีการและกระบวนการนิเทศ

(๓) กลยุทธ์การนิเทศการศึกษา

(๓.๑) การวิเคราะห์พัฒนาระบบการนิเทศการศึกษา

(๓.๒) การสร้างทักษะในการนิเทศ

(๓.๓) การใช้กลยุทธ์ในการนิเทศ

(๓.๔) การนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการนิเทศ

(๓.๕) การควบคุมและการประเมินเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (๔) การนิเทศภายใน

(ข) **สมรรถนะ**

(๑) สามารถวิเคราะห์วิจัยส่งเสริมให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายใน

สถานศึกษา

(๒) สามารถติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการจัดกระบวนการเรียนรู้การสอนและ

การบริหารจัดการศึกษา

(๓) สามารถประสาน สนับสนุนและเผยแพร่ผลงานด้านการนิเทศการศึกษาแก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๔) สามารถใช้เทคนิคการนิเทศได้อย่างหลากหลายด้วยความเป็นก้าวหน้า มีวิธีการ

ข้อ ๔ นโยบายและการวางแผนการศึกษาประกอบด้วยสารความรู้และสมรรถนะดังต่อไปนี้

(ก) **สารความรู้**

(๑) ระบบและทฤษฎีการวางแผน

(๒) บริบททางเศรษฐกิจสังคม และการเมืองไทยที่มีอิทธิพลต่อการศึกษา

(๓) แผนการศึกษาระดับชาติและระดับต่างๆ

(๔) การวิเคราะห์และกำหนดนโยบายการศึกษา

(๕) การวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

(๖) การพัฒนาและประเมินนโยบายการศึกษา

(ข) สมรรถนะ

- (๑) สามารถให้คำแนะนำ ปรึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลและรายงานผลเพื่อการ จัดทำ นโยบาย แผน และการติดตามประเมินผลด้านการศึกษา
- (๒) สามารถให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายและการวางแผนดำเนินงาน และการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา
- (๓) สามารถให้คำแนะนำ ปรึกษาเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มุ่งให้เกิดผลดีคุ้มค่าต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
- ข้อ ๕ การพัฒนาหลักสูตรและการสอนประกอบด้วยสาระความรู้และสมรรถนะดังต่อไปนี้**
- (ก) สาระความรู้
- (๑) ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร
  - (๒) การสร้างหลักสูตรสถานศึกษา
  - (๓) หลักการพัฒนาหลักสูตร
  - (๔) การจัดการเรียนรู้
  - (๕) จิตวิชาการศึกษา
  - (๖) การวัดและการประเมินผล
  - (๗) การจัดการศึกษาพิเศษ
- (ข) สมรรถนะ
- (๑) สามารถให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา
  - (๒) สามารถสถาปัตยน้ำครุให้จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพของผู้เรียน
  - (๓) สามารถประเมินหลักสูตรและการแนะนำหลักสูตรไปใช้

ข้อ ๖ การประกันคุณภาพการศึกษาประกอบด้วยสาระความรู้และสมรรถนะดังต่อไปนี้

- (ก) สาระความรู้
- (๑) การบริหารคุณภาพ
  - (๒) การประกันคุณภาพการศึกษา
  - (๓) มาตรฐานคุณภาพการศึกษา
  - (๔) กระบวนการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกสถานศึกษา.

(ข) สมรรถนะ

(๑) สามารถศึกษา วิเคราะห์วิจัยการจัดทำมาตรฐานและการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ ภายในของสถานศึกษา

(๒) สามารถนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผลการประกันคุณภาพภายในของ สถานศึกษา

(๓) สามารถให้คำปรึกษาข้อเสนอแนะ และการวางแผนการจัดทำรายงานผลการ ประเมินตนเองของสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและพร้อมรับการประเมินภายนอก

ข้อ ๗ การบริหารการจัดการการศึกษาประกอบด้วยสาระความรู้และสมรรถนะ ดังต่อไปนี้ (ก) สาระความรู้

(๑) หลักและระบบขอบข่ายการจัดการศึกษา

(๒) หลักการบริหารจัดการการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

(๓) การปฏิรูปการศึกษา

(๔) กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

(ข) สมรรถนะ

(๑) สามารถให้คำปรึกษาแนะนำการจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนาของ ของการศึกษา

(๒) สามารถนิเทศการบริหารจัดการสถานศึกษาไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้

(๓) สามารถบริหารจัดการการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ข้อ ๘ การวิจัยทางการศึกษาประกอบด้วยสาระความรู้และสมรรถนะดังต่อไปนี้

(ก) สาระความรู้

(๑) ระเบียบวิธีวิจัย

(๒) กระบวนการวิจัย

(๓) การนำผลการวิจัยไปใช้

(ข) สมรรถนะ

(๑) สามารถให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับการกระบวนการวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหา และพัฒนาการเรียนการสอน

(๒) สามารถให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการจัดการ เรียนการสอน

(๓) สามารถดำเนินการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ด้านการเรียนรู้และการจัดใหม่

การศึกษา

ข้อ ๘ กลวิธีการถ่ายทอดความรู้แนวคิดทฤษฎีและผลงานทางวิชาการประกอบด้วยสาระ ความรู้ และสมรรถนะดังต่อไปนี้

(ก) สาระความรู้

(๑) กลวิธีการ ฯ เสนอความรู้แนวคิดทฤษฎีที่เหมาะสมกับการเรียนรู้

(๒) การเขียนรายงานบทความ ผลงาน ผลการศึกษาค้นคว้าและอื่น ๆ

(๓) การวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานวิชาการอย่างสร้างสรรค์

(ข) สมรรถนะ

(๑) สามารถเขียนเอกสารทางวิชาการประเภทต่าง ๆ

(๒) สามารถแนะนำและให้คำปรึกษาการเขียนเอกสารทางวิชาการแก่ครุและบุคลากร ทางการศึกษา

(๓) สามารถนำเสนอความรู้แนวคิดทฤษฎีด้วยวิธีการที่หลากหลายและเหมาะสมต่อการเรียนรู้

ข้อ ๑๐ การบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศประกอบด้วย สาระความรู้และสมรรถนะ

ดังต่อไปนี้

(ก) สาระความรู้

(๑) หลักการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

(๒) อินเทอร์เน็ต

(๓) คอมพิวเตอร์ช่วยสอน

(๔) ระบบมัลติมีเดียแบบปฏิสัมพันธ์

(๕) สำนักงานอัตโนมัติ

(ข) สมรรถนะ

(๑) สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนาตนและการพัฒนางานได้อย่างเหมาะสม

(๒) สามารถให้คำปรึกษาแนะนำการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการจัด การศึกษา แก่สถานศึกษา

ข้อ ๑๑ คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับศึกษานิเทศก์ประกอบด้วย สาระความรู้และสมรรถนะ ดังต่อไปนี้

(ก) สาระความรู้

(๑) คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับศึกษานิเทศก์

(๒) จรรยาบรรณของวิชาชีพศึกษานิเทศก์

(๓) การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

(๗) สมรรถนะ

- (๑) ปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพศึกษานิเทศก์
- (๒) มีหลักธรรมาภิบาลในการนิเทศและประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดี

หมวด ๓**มาตรฐานการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์**

ข้อ๑๒ ผู้ประกอบวิชาชีพศึกษานิเทศก์ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติงานดังต่อไปนี้

- (๑) ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาการนิเทศการศึกษาเพื่อให้เกิดการพัฒนาวิชาชีพทางการศึกษา
- (๒) ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศการศึกษาโดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้รับการนิเทศ

ศักยภาพ

- (๓) มุ่งมั่นพัฒนาผู้รับการนิเทศให้ลงมือปฏิบัติได้เกิดผลจริง
- (๔) พัฒนาแผนการนิเทศให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง
- (๕) พัฒนาและใช้วัตกรรมการนิเทศการศึกษาจนเกิดผลงานที่มีคุณภาพสูงขึ้นเป็นเคลื่อน
- (๖) จัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาโดยเน้นผลลัพธ์ที่เกิดแก่ผู้รับการนิเทศ
- (๗) รายงานผลการนิเทศการศึกษาได้อย่างเป็นระบบ
- (๘) ปฏิบัติตามแบบอย่างที่ดี
- (๙) ร่วมพัฒนางานกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์
- (๑๐) แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา
- (๑๑) เป็นผู้นำและสร้างผู้นำทางวิชาการ
- (๑๒) สร้างโอกาสในการพัฒนาได้ทุกสถานการณ์

ประกาศ ณ วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๔

เสริมศักดิ์วิชาลักษณ์

(ศาสตราจารย์เสริมศักดิ์วิชาลักษณ์)

ประธานกรรมการครุสภากา

**กฎกระทรวง
การประกอบวิชาชีพควบคุณ
พ.ศ. ๒๕๔๙**

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๓ วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติสภากฎและ
บุคลากรทางการศึกษาพ.ศ. ๒๕๔๖ อันเป็นกฎหมายที่มีบังคับต่อไปนี้
เสรีภาพของบุคคลซึ่งมาตรา๒๙ ประกอบกับมาตรา๓๗ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่ง^๑
ราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระท าได้โดยอาศัยอ านาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายตรีว่าการรัฐม
กระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้
ให้วิชาชีพศึกษานิเทศก์เป็นวิชาชีพควบคุณ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๙
จากนั้นต่อไปนี้
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้คือเนื่องจากวิชาชีพศึกษานิเทศก์เป็นวิชาชีพที่ทำ
หน้าที่สนับสนุนการศึกษาให้บริการหรือปฏิบัติงานเกี่ยวนี้เนื่องกับการจัดกระบวนการเรียน การสอน การ
นิเทศการประสานงาน และให้คำแนะนำเพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษาใน หน่วยงานการศึกษาต่างๆ
ประกอบกับมาตรา๔๓ วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติสภากฎ และบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๖
บัญญัติให้การกำหนดวิชาชีพควบคุณอื่นให้เป็นไป ตามที่
กำหนดในกฎกระทรวงดังนั้นเพื่อให้วิชาชีพศึกษานิเทศก์เป็นวิชาชีพควบคุณที่มี มาตรฐานการประกอบ
วิชาชีพจึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ตอนที่ ๒

กระบวนการกลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการเรียนรู้

๑. ชื่องาน (กระบวนการ)

ประธาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย และหลักสูตรการศึกษาพิเศษ

๒. วัตถุประสงค์

เพื่อให้การปฏิบัติงานของกลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการเรียนรู้ มีประสิทธิภาพ สามารถดำเนินการเป็นไปตามเป้าหมาย บรรลุผลตามภารกิจขององค์กร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

๑. เพื่อพัฒนาระบบการปฏิบัติงานของกลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการเรียนรู้ กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและสามารถดำเนินการบรรลุผลตามเป้าหมาย

๒. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการประธาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา และหลักสูตรการศึกษาพิเศษ

๓. ขอบเขตของงาน

เป็นแนวทางสำหรับกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อประธาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตร การศึกษาปฐมวัย และหลักสูตรการศึกษาพิเศษ

๔. คำจำกัดความ

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Basic Education Curriculum) หมายถึง หลักสูตรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนในระดับการศึกษาที่ต่ำกว่าอุดมศึกษา โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา อีกทั้งมีความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต และมีคุณภาพให้มาตราฐานสากลเพื่อการแข่งขันในยุคปัจจุบัน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วยส่วนที่เป็นแกนกลางซึ่งกำหนดโดยหน่วยงานส่วนกลางและส่วนที่มีสาระสอดคล้องกับสภาพชุมชนและท้องถิ่นซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำหนดกรอบหลักสูตร ร่วมกับสถานศึกษาและห้องถิ่น นอกจากนี้ยังมีส่วนที่เป็นเนื้อหาสาระที่สถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถกำหนดเพิ่มเติมขึ้นเองได้ เพื่อให้สอดคล้องเหมาะสมกับความสนใจ ความต้องการ และความต้นดของผู้เรียน

การศึกษาปฐมวัย (Early Childhood Education) หมายถึง การศึกษาที่มุ่งอบรมเลี้ยงดูเด็ก ก่อนการศึกษาภาคบังคับ เพื่อเตรียมเด็กให้มีความพร้อมทุกด้านในการที่จะเข้ารับการศึกษาต่อไป การจัดการ

ศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาอาจจัดเป็นสถานรับเลี้ยงเด็ก ศูนย์เด็กปฐมวัยโรงเรียนอนุบาล ศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์ในวัดหรือมัสยิด หรือจัดเป็นขั้นเด็กเล็กในโรงเรียนประถมศึกษา

การศึกษาพิเศษ (Special Education) หมายถึง การจัดการศึกษาให้สำหรับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ ได้แก่ เด็กปัญญาเลิศ เด็กที่มีความบกพร่องด้านสติปัญญา เด็กที่มีปัญหาด้านการเรียนรู้ เด็กพิการขาซ้าย เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ เด็กที่มีความบกพร่องด้านสายตา เด็กที่มีความบกพร่องด้านการได้ยิน เด็กที่มีปัญหาด้านอารมณ์ และสังคม หรือเด็กที่มีปัญหาด้านพฤติกรรม ซึ่งเด็กกลุ่มนี้ไม่สามารถได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่จากการจัดการศึกษาแบบเดียวกันกับเด็กปกติ

ดังนั้น การศึกษาพิเศษจึงมีความจำเป็นต่อการจัดการศึกษาแก่เด็กกลุ่มนี้ดังกล่าว ซึ่งการจัดการศึกษาพิเศษได้รวมถึงด้านกระบวนการสอน วิธีการสอน เนื้อหาวิชา (หลักสูตร) เครื่องมือและอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนที่สนองตอบต่อความสามารถ และความต้องการของเด็กพิเศษเป็นรายบุคคล

กรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น (Local Curriculum Framework) หมายถึง กรอบทิศทาง ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งจัดทำโดยเขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบในระดับท้องถิ่น มีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ เป้าหมายและจุดเน้นในการพัฒนาผู้เรียนในท้องถิ่น สาระ การเรียนรู้ท้องถิ่น และการประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับท้องถิ่น สถานศึกษาในเขตพื้นที่นั้น ๆ จะใช้ข้อมูลในกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นเป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ และเป็นมาตรฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางทั้ง ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้

๔. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

๑. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๑.๑ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ อาทิ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางทั้ง ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้

๑.๒ ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร แนวทางการจัดการเรียนรู้ แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แนวทางการวัดผลและประเมินผล แนวทางการวัดผลและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในพื้นที่ รวมทั้งศึกษาสภาพปัญหา บริบททางสังคม และความต้องการของท้องถิ่น ชุมชน แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

๑.๓ ดำเนินการจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นด้วยกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม และเผยแพร่ให้สถานศึกษาในสังกัดนำไปใช้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

๑.๔ ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาผู้บริหารโรงเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาและใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

๑.๔ ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง กรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น และความต้องการ จุดเน้นของสถานศึกษาด้วยกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม

๑.๕ ส่งเสริมและประสานความร่วมมือระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสถานศึกษา และชุมชนอย่างสม่ำเสมอเพื่อร่วมมือช่วยเหลือกันในการพัฒนาและใช้หลักสูตรสถานศึกษา

๑.๖ นิเทศ กำกับ ติดตาม ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเพื่อให้เกิดการปรับปรุง/พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพ

๑.๗ ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพหลักสูตร

๑.๘ สรุประยงาน และเผยแพร่ผลการใช้/การพัฒนาหลักสูตร

๒. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

๒.๑ วิเคราะห์ สร้างเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ อาทิ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๔๖ คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ทิศทางการพัฒนาการศึกษาปฐมวัย รวมทั้งศึกษาศึกษาสภาพปัญหา บริบททางสังคม และความต้องการของท้องถิ่น ชุมชน แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

๒.๒ ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาผู้บริหารโรงเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาและใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๔๖

๒.๓ ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๔๖ ด้วยกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม และนำไปใช้จัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนทุกด้านอย่างสมดุล

๒.๔ ส่งเสริมและประสานความร่วมมือระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และชุมชนอย่างสม่ำเสมอเพื่อร่วมมือช่วยเหลือกันในการพัฒนา และใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

๒.๕ ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ที่จัดการศึกษาปฐมวัย เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมการศาสนา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข เป็นต้น

๒.๖ นิเทศ กำกับ ติดตาม ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเพื่อให้เกิดการปรับปรุง/พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพ

๒.๗ ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพหลักสูตร

๒.๘ สรุประยงาน และเผยแพร่ผลการใช้/การพัฒนาหลักสูตร

๓. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาพิเศษ

๓.๑ รวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ อาทิ แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาปฐมวัย นโยบายและแผนจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพิเศษ

๓.๒ ประสานงาน ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษามีความพร้อมในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนตามประเภทเด็กที่มีความต้องการพิเศษในรูปแบบที่เหมาะสม

๓.๓ ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการศึกษาพิเศษ ให้สามารถบริหารจัดการและวางแผนจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนตามประเภทเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

๓.๔ ส่งเสริมและประสานความร่วมมือระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และชุมชนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อร่วมมือช่วยเหลือกันในการดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนตามประเภทเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

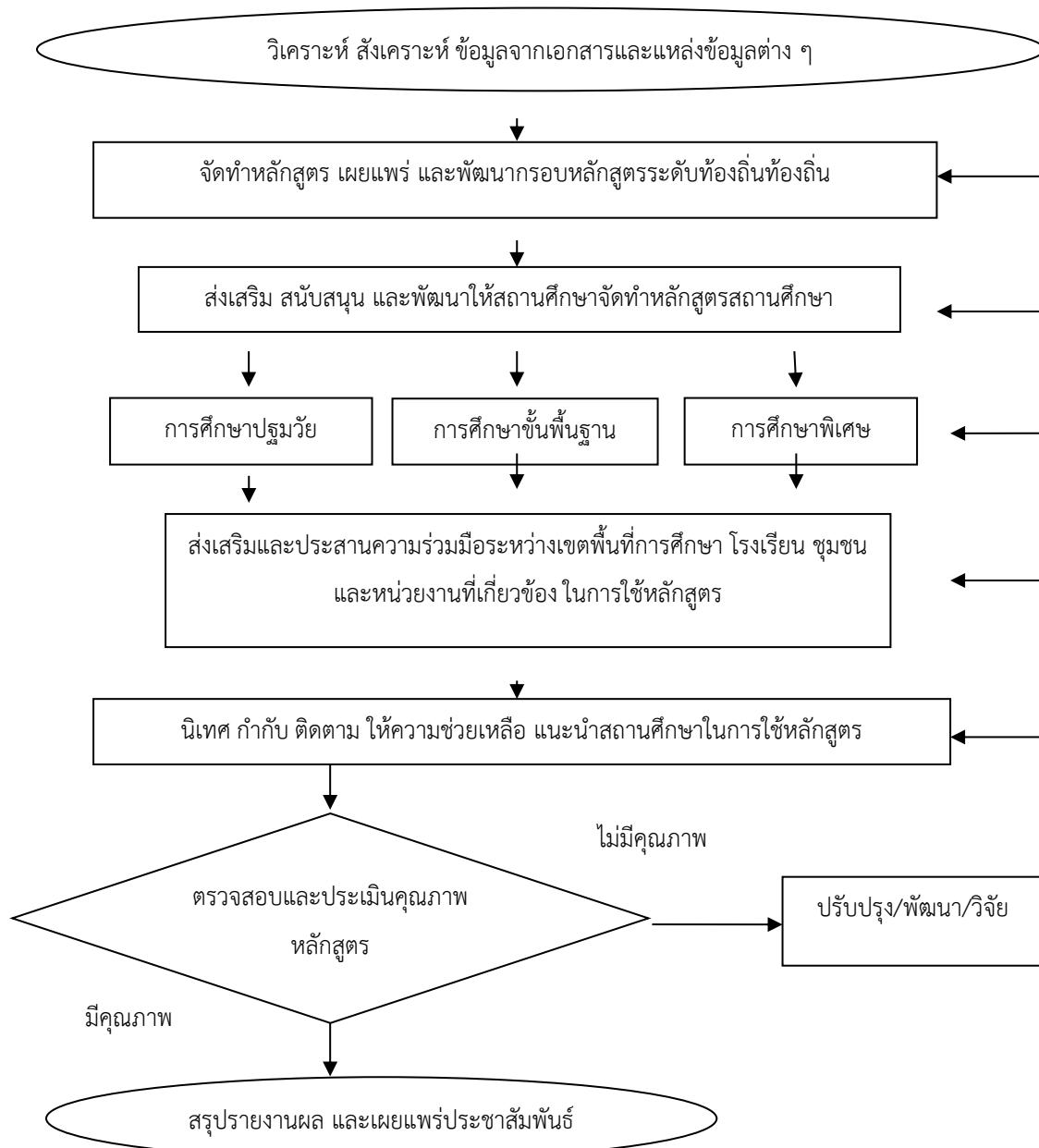
๓.๕ ประสานความร่วมมือและสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพิเศษ เช่น สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด ศูนย์การศึกษาพิเศษระดับเขตพื้นที่การศึกษา

๓.๖ นิเทศ กำกับ ติดตาม ให้ความช่วยเหลือแนะนำผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเพื่อให้สามารถคัดกรองและวินิจฉัยผู้เรียนสามารถปรับปรุง/พัฒนาแผนจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลเพื่อพัฒนาผู้เรียนเต็มศักยภาพตามความต้องการเฉพาะบุคคลตามประเภทเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้มีคุณภาพ

๓.๗ ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพหลักสูตร

๓.๘ สรุประยงาน และเผยแพร่ผลการใช้/การพัฒนาหลักสูตร

๖. Flow Chart การปฏิบัติงาน

๓. แบบฟอร์มที่ใช้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำหนดตามความเหมาะสม

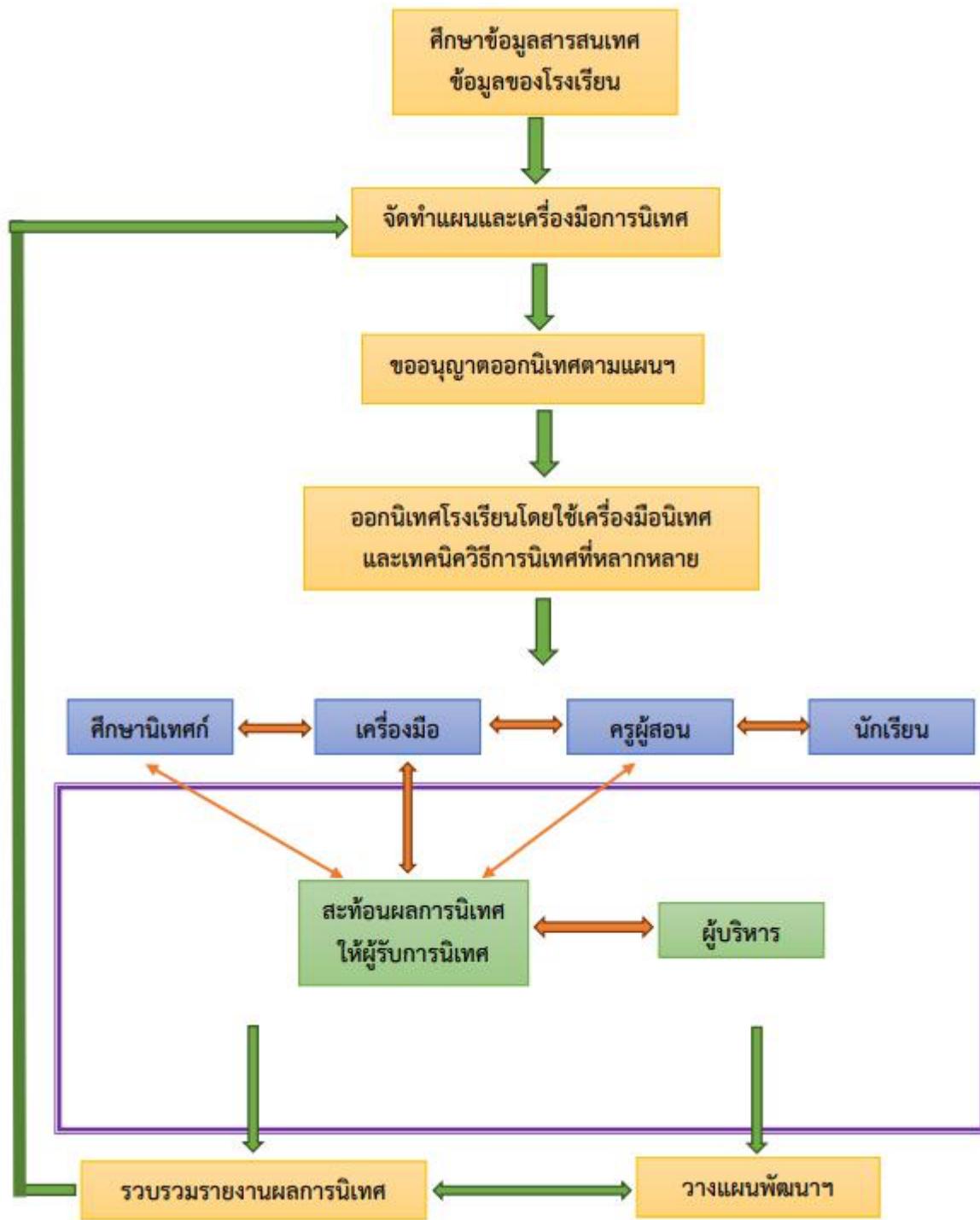
๔. เอกสารอ้างอิง

๑. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
๒. แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
๓. แนวทางการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
๔. แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
๕. แนวทางการวัดและประเมินผล ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
๖. แนวทางการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
๗. แนวทางการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
๘. แนวทางในการจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
๙. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๕๖
๑๐. คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๕๖
๑๑. หลักสูตรการศึกษาพิเศษ
๑๒. พระราชบัญญัติการศึกษาเพื่อคนพิการ พุทธศักราช ๒๕๕๑

ตอนที่ ๓ ภารกิจงานที่ได้รับมอบหมาย

นางปิยะภรณ์ ปิยะแสงทอง ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ มีหน้าที่รับผิดชอบและปฏิบัติงานดังนี้

- (๑) ปฏิบัติหน้าที่ในกลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการเรียนรู้
- (๒) ประสานงานวางแผนการปฏิบัติงานในกลุ่มงานให้เป็นไปตามระเบียบ คำสั่ง และนโยบายของทางราชการ
- (๓) ปฏิบัติการนิเทศ ติดตามและประเมินผล โรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑ จำนวน ๒๓๙ โรงเรียน ตามแผนการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา Best Practice UBON 1: 2023 Model นโยบายสำคัญของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระทรวงศึกษาธิการ
- (๔) รับผิดชอบ นิเทศ กำกับ ติดตามการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ คณิตศาสตร์ โดยมีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้
  - ๔.๑) นิเทศเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐานของหลักสูตร
  - ๔.๒) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน
  - ๔) รับผิดชอบนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการบริหารและการจัดการศึกษาเครือข่าย สถานศึกษาที่ ๑๘ (ม่วงสามสิบ ๓)
- (๕) รับผิดชอบงาน/โครงการตามนโยบาย ดังนี้
  - ๕.๑) โครงการวิจัยเพื่อการศึกษา/วิจัยหลักสูตร/วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน
  - ๕.๒) โครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงศตวรรษที่ ๒๑
  - ๕.๓) โครงการพัฒนาอย่างทุกความดีสู่วิถีพลเมืองโลกในศตวรรษที่ ๒๑
  - ๕.๔) โครงการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning : PBL)
  - ๕.๕) โครงการโรงเรียนคุณภาพวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และเทคโนโลยี ตามมาตรฐาน สสวท.
  - ๕.๖) โครงการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
  - ๕.๗) โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาห้องเรียนคุณภาพสูงเรียนประทับใจ
  - ๕.๘) โครงการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษบนฐานพหุปัญญา

กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

